

Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Jumbo Haagweg Breda

projectnummer 419933
definitief revisie 00
24 oktober 2018

Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Jumbo Haagweg Breda

projectnummer 419933

definitief revisie 00
24 oktober 2018

Auteurs

J.M. Kooijman

Opdrachtgever

Maas - Jacobs Vastgoed B.V
Postbus 40
4880 AA Zundert

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave 24-10-2018

beschrijving revisie 00

goedkeuring

L.C. Smitskamp

vrijgave

M.L.M. Stabel

Inhoudsopgave

	Blz.	
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Soortbescherming	4
2.2.1	Ontheffingsplicht	5
2.2.2	Zorgplicht	5
3	Methodiek	6
3.1	Veldbezoeken	6
4	Resultaten	8
4.1	Waargenomen soorten	8
4.2	Bevindingen per functie	8
4.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	8
4.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	10
4.2.3	Winterverblijfplaatsen	10
5	Effectbeoordeling	11
6	Conclusie	12
7	Bronnen	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Maas Jacobs Vastgoed B.V. is voornemens om ter plaatse van de Jumbo supermarkt aan de Haagweg in Breda woningen te realiseren.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2017). Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat de stenen bebouwing in het plangebied mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Vleermuizen zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en staan vermeld in artikel 3.5. Wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast worden, is dit in overtreding met de Wnb. Om te bepalen of dit het geval is als gevolg van het voornemen nader onderzoek uitgevoerd. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

In figuur 1.1 is de globale ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied (in rode kader). Bron: Globespotter, 2018.

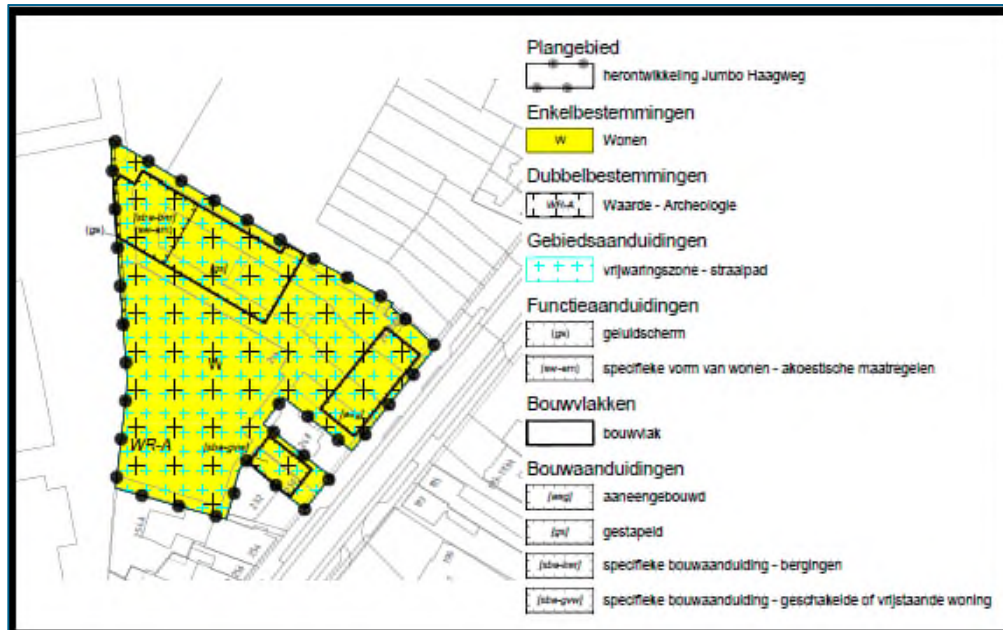
1.2 Planvoornemen

Maas Jacobs Vastgoed B.V. is voornemens om ter plaatse van de Jumbo supermarkt aan de Haagweg in Breda woningen te realiseren. Het betreft de percelen H3963, 3965 en 3969. Op percelen H3963 en 3969 zullen appartementen en enkele grondgebonden woningen met bijbehorende parkeerplaatsen gerealiseerd worden. De percelen H3965 en (een deel van) H3963 bestaan uit een loods en oprit. Het is nog onbekend welke bestemming dit deel van het plangebied gaat krijgen.

Zie Figuur 1.2 voor een impressie van de toekomstige situatie en Figuur 1.3 voor de nieuwe bestemming.

Figuur 1.2. Schets planvoornemen. Bron: Maas Jacobs Vastgoed B.V., 2017.

Figuur 1.3. Bestemming nieuwe situatie. Bron: Antea Group, 2018.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In het voorliggende Nader onderzoek wordt enkel ingegaan op de soortbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Voorliggende toetsing richt zich op het voorkomen van vleermuizen. Deze soortgroep is beschermd in het kader van de Habitatrichtlijn en staat vermeld in artikel 3.5 van de Wnb. Onderstaand zijn de verbodsbepalingen uit dit artikel uiteengezet.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn met uitzondering van vogels) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding..

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied

2.2.1 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.5 worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3). Zie Bijlage 1 van de Natuurtoets (Antea Group, 2018) voor een uitgebreide toelichting.

2.2.2 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methodiek

Afbakening

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen en winterverblijfplaatsen. Per mogelijk aanwezige functie is er onderzoek verricht conform het meest recente Vleermuisprotocol 2017.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er wordt standaard gewerkt met de Petersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasonische geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software (o.a. Bat Explorer).

Aangezien in het plangebied geen lijnvormige vegetatiestructuren aanwezig zijn, zal geen onderzoek plaatsvinden naar essentiële vliegroutes- en foerageergebied. Daarnaast bevinden zich in de nabijheid van het plangebied voldoende mogelijke foerageergebieden.

3.1 Veldbezoeken

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In de periode 15 mei - 15 juli 2018 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere rondes hebben avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 1 augustus - 15 september 2017 zijn drie inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op zwermgedrag van de te verwachten soorten.

Winterverblijfplaatsen

Ten behoeve van het onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is er tijdens de inventarisaties in het paarseizoen aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

In tabel 3.1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van de inventarisaties. De inventarisaties zijn uitgevoerd door een erkend ecooloog.

Tabel 3.1. Overzicht inventarisaties.

Datum	Tijd	Soortgroep	Onderzochte functie	Weersomstandigheden
05-06-2018	21:41 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel onbewolkt, windkracht 1, 18 °C
21-06-2018	03:44 – 05:44	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windkracht 2, 17 °C
12-07-2018	21:44 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windkracht 1, 19 °C
08-08-2018	23:44 – 02:02	Vleermuizen	Nachtzwermen bij winterverblijfplaatsen	Vrijwel onbewolkt, windkracht 1, 22 °C

23-08-2018	21:45 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en nachtzwermen bij winterverblijfplaatsen	Onbewolkt, windkracht 1, 21°C
19-09-2018	21:04 – 23:11	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen	Onbewolkt, windkracht 2, 18°C

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst uiteengezet welke vleermuissoorten waar en wanneer zijn waargenomen. In paragraaf 4.2 is uiteengezet of de vleermuizen een binding hebben met het plangebied (onderverdeeld per functie verblijfplaats).

4.1 Waargenomen soorten

In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger waargenomen. De gewone grootoorvleermuis is slechts eenmaal overvliegend waargenomen en de laatvlieger driemaal overvliegend. De gewone dwergvleermuis is gedurende ieder terreinbezoek waargenomen. In Tabel 4.1 is het voorkomen van de soorten tijdens de bezoeken weergegeven.

Tabel 4.1. Waargenomen vleermuizen per bezoek aan de Jumbo Haagweg Breda.

Datum	Bevindingen
05-06-2018	Eenmaal laatvlieger overvliegend. Eenmaal gewone dwergvleermuis foeragerend.
21-06-2018 (ochtend)	Eenmaal gewone grootoorvleermuis overvliegend. Eenmaal gewone dwergvleermuis invliegend bij de tandartspraktijk.
12-07-2018	Tweemaal laatvlieger overvliegend. Eenmaal gewone dwergvleermuis uitgevlogen uit verblijfplaats tandartspraktijk en foeragerend.
08-08-2018	Tweemaal gewone dwergvleermuis sporadisch foeragerend.
23-08-2018	Eenmaal gewone dwergvleermuis sporadisch foeragerend. Eenmaal baltsende gewone dwergvleermuis rond de tandartspraktijk.
19-09-2018	Eenmaal gewone dwergvleermuis sporadisch foeragerend. Eenmaal baltsende gewone dwergvleermuis rond de tandartspraktijk. Het dier tikte het gebouw aan de achterzijde driemaal aan.

4.2 Bevindingen per functie

4.2.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

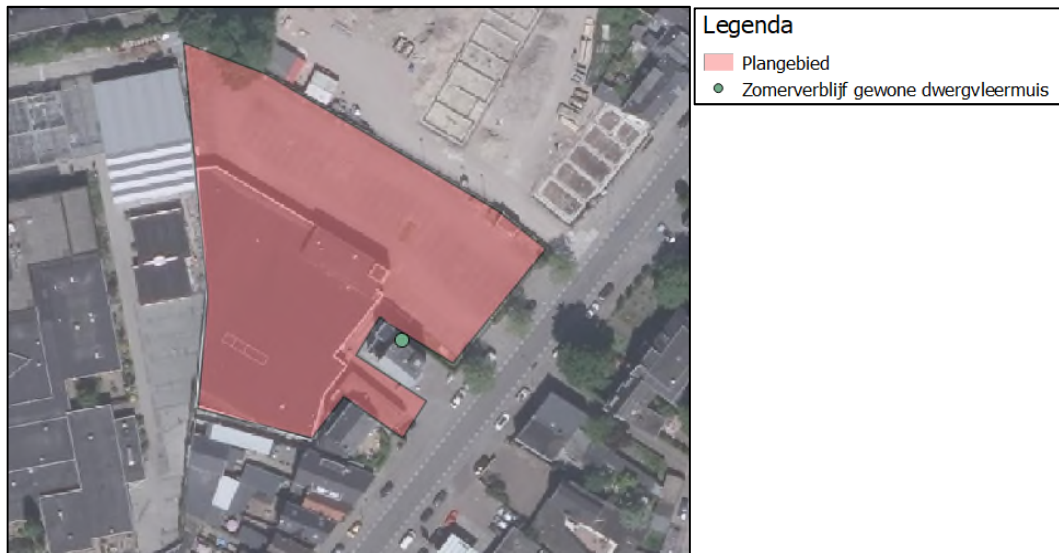
In het projectgebied zijn geen kraamverblijven of zomerverblijven aangetroffen. Gedurende de inventarisaties in het kraamseizoen zijn in de directe omgeving van het projectgebied foeragerende en overvliegende individuen van de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis waargenomen. De laatvlieger is slechts tijdens het eerste en het derde bezoek waargenomen als overvliegend individu (drie maal in totaal). Er is geen binding van de waargenomen vleermuizen met de aanwezige bebouwing geconstateerd in deze periode. Wel is

tijdens het ochtendbezoek van 21 juni 2018 een zomerverblijfplaats geconstateerd in de tandartspraktijk welke niet tot het plangebied behoort (zie figuur 4.1). Daarnaast is hetzelfde dier uitvliegend waargenomen uit dezelfde verblijfplaats op 12 juli 2018.

Figuur 4.1. Een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, aanwezig in de tandartspraktijk naast het plangebied.

De locatie van deze verblijfplaats ten opzichte van het plangebied is weergegeven in figuur 4.2.

Figuur 4.2. De locatie van de zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis in de tandartspraktijk. Bron ondergrond: Qgis.

4.2.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

Tijdens de inventarisaties in het paarseizoen is in de directe omgeving van het projectgebied een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis geconstateerd. De vleermuis welke een zomerverblijfplaats heeft in de tandartspraktijk was gedurende de najaar bezoeken met regelmaat actief aan het baltsen. De achterzijde van de tandartspraktijk - en mogelijk dezelfde verblijfplaats als de zomerverblijfplaats - werden met regelmaat gecontroleerd door de gewone dwergvleermuis. Dit duidt op een mogelijke paarverblijfplaats. Er zijn geen paarverblijfplaatsen vastgesteld in het plangebied.

4.2.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inventarisaties gedurende het paarseizoen zijn geen zwermactiviteiten van vleermuizen waargenomen die duiden op een massawinterverblijfplaats. Door de vele en betere alternatieven in de omgeving in combinatie met de bevindingen uit het nader onderzoek zijn winterverblijfplaatsen uitgesloten.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen. Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied waren vrijwel altijd van korte duur en de dieren toonde geen binding met de gebouwen. Het grootste gedeelte van de oude Jumbo heeft een metalen behuizing en is ongeschikt voor vleermuizen. Voornamelijk het stenen gebouw aan de oostkant waar spouwgaten aanwezig zijn is mogelijk geschikt voor vleermuizen. Echter, gedurende het onderzoek zijn hier geen verblijfplaatsen geconstateerd. De tandartspraktijk, welke naast de oude Jumbo gelegen is, bevat veel kieren en het gebouw is daarnaast hoger dan de oude Jumbo (wat geschikter is voor vleermuizen). De tandartspraktijk biedt een beter alternatief en hier is dan ook een verblijfplaats waargenomen. In het plangebied worden geen verblijfplaatsen aangetast en dus zijn effecten op vleermuizen uitgesloten.

Indirecte effecten op de verblijfplaats in de tandartspraktijk

Indirecte verstoring vanuit het plangebied kunnen geluid, trilling en lichtoverlast zijn. Echter, doordat de verblijfplaats op grote hoogte is gelegen, bereikt slechts weinig verlichting de verblijfplaats. Er zullen geen grote lichtbronnen op de tandartspraktijk worden geschenen in het toekomstige initiatief. Daarnaast zullen werkzaamheden overdag plaatsvinden. Indirecte effecten vanuit het plangebied op vleermuizen zijn uitgesloten.

6 Conclusie

In het plangebied zijn de volgende vleermuizen waargenomen:

- gewone dwergvleermuis,
- gewone grootoorvleermuis en
- laatvlieger.

De gewone grootoorvleermuis is slechts eenmaal overvliegend waargenomen en de laatvlieger driemaal overvliegend. De gewone dwergvleermuis is gedurende ieder terreinbezoek waargenomen. Geconstateerd is dat de gewone dwergvleermuis een zomerverblijfplaats en een mogelijke paarverblijfplaats heeft in het naastgelegen gebouw, de tandartspraktijk. Er bevinden zich geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing van het plangebied.

Effecten op vleermuizen als gevolg van de ontwikkelingen in het plangebied zijn uitgesloten. De Wet natuurbescherming vormt wat dat betreft geen belemmering voor de verdere planuitvoering. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

7 Bronnen

Antea Group, 2017. Natuurtoets Jumbo Haagweg te Breda. Definitief 12 december 2017.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Overig:

NDFP

www.globespotter.cyclomedia.com

www.krnwtr.nl/hoogtekaart-van-nederland

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vivara.nl

www.vleermuis.net

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 20606920

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.